

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

Bod č. 1– Návrh zákona, ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti s ďalším zlepšovaním stavu verejných financií

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Materiál bol predložený na rokovanie Ministerstvom financií SR ako iniciatívny návrh

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Návrhom zákona sa zavádzajú opatrenia so zámerom zlepšenia stavu verejných financií, ktoré sa týkajú predovšetkým:

1. daňových zákonov (úprava zákonov o DPH, dani z príjmov a osobitnom odvode z podnikania v regulovaných odvetviach). V oblasti dane z pridanej hodnoty navrhované v čl. VII, od 1. januára 2025 dochádza k zvýšeniu základnej sadzby dane, pričom sa zároveň navrhuje zvýšenie aktuálne uplatňovanej zníženej sadzby dane z 10 % na 19 % zo základu dane, ako aj zachovanie zníženej sadzby dane vo výške 5 % zo základu dane, za súčasnej úpravy zoznamu tovarov a služieb podliehajúcich týmto zníženým sadzbám dane. Zavádza sa nová sadzba dane pre právnické osoby vo výške 22 %. Uvedená sadzba dane sa bude vzťahovať na právnické osoby, ktoré v príslušnom zdaňovacom období dosiahnu zdaniteľné príjmy vyššie ako 1 mil. Navrhuje sa doplnenie ďalšieho odvetvia, ktoré sa považuje na účely zákona o osobitnom odvode za regulovanú činnosť, a to výroba výrobkov z ropy a jej chemického spracovania. Zároveň sa pre toto odvetvie zavádza osobitná sadzba, ktorá sa prvýkrát použije po 31. decembri 2024. Navrhuje sa osobitná sadzba pre celý energetický sektor zahŕňajúci tak výrobcov, ako aj distribútorov energie, pričom táto nová sadzba sa prvýkrát použije na odvodové obdobie začínajúce po 31. decembri 2024. Navrhuje sa osobitná sadzba pre činnosť pre odvetvie elektronických komunikácií, ktoré zahŕňa aj mobilných operátorov. Uplatňovanie tejto osobitnej sadzby sa navrhuje dočasne.

2. predpisov v oblasti sociálneho poistenia a zabezpečenia, súvisiacich s nahradením rodičovského dôchodku asignáciou zaplatenej dane z príjmov. Navrhuje sa zavedenie asignácie podielu zaplatenej dane z príjmov pre rodičov ako náhradu za rodičovský dôchodok vyplácaný zo sociálneho poistenia, ktorý sa preto z príslušných právnych predpisov vypúšťa. Navrhuje sa tiež zvýšenie hranice maximálneho mesačného vymeriavacieho základu na platenie poistného na nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, poistenie v nezamestnanosti, garančné poistenie, na financovanie podpory v čase skrátenej práce a na platenie poistného do rezervného fondu solidarity zo 7- násobku na 11-násobok priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky spred dvoch rokov.

3. úpravy výšky valorizácie platov zdravotníckych pracovníkov

4. zákona o rozpočtovom určení (zníženie percenta podielových daní poukazovaného obciam z dôvodu konsolidácie verejných financií)

Návrh zákona má nadobudnúť účinnosť dňa 30.11.2024, okrem vymedzených ustanovení, ktoré nadobudnú účinnosť neskôr.

Postoj RÚZ k materiálu

Návrhom zákona sa zavádzajú opatrenia so zámerom zlepšenia stavu verejných financií.

Návrh nebol predmetom medzirezortného pripomienkového konania ani žiadnej inej relevantnej diskusie so sociálnymi partnermi. Za absolútne neakceptovateľný tiež považujeme spôsob tvorby predloženého návrhu bez akejkoľvek spätnej väzby od sociálnych partnerov. Ako člen HSR si kladieme otázku aký zmysel má samotná existencia tripartity ak opatrenia s predpokladanými finančnými dopadmi v stovkách resp. miliardách eur sú predmetom ex post debát potom čo boli legislatívne návrhy schválené na vláde SR (a to aj s využitím skráteného legislatívneho konania).

RÚZ odmieta návrh zákona ako celku a navrhuje ho stiahnuť z legislatívneho procesu

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Všeobecná zásadná pripomienka k návrhu ako celku

RÚZ odmieta návrh zákona ako celku a navrhuje ho stiahnuť z legislatívneho procesu

Odôvodnenie:

Balík opatrení, ktorý je vládou označovaný ako „konsolidácia verejných financií“ je primárne zameraný na zásadné zvyšovanie príjmov do štátneho rozpočtu, zatiaľ čo na výdavkovej strane počíta len s minimálnym znížením výdavkov. Opatrenia sú primárne zamerané na zásadné zvyšovanie štátneho príjmu (až o 2,4 miliardy eur), pričom na výdavkovej strane počíta so znížením výdavkov o 670 miliónov eur, čo predstavuje značný nepomer. Redukcia výdavkov je pre ekonomiku prospešnejšia, nakoľko nezasahuje ekonomický rast ani tvorbu pracovných miest tak výrazne ako zvýšené dane. Výdavková strana by teda mala hrať v konsolidácii dôležitejšiu úlohu

Tieto opatrenia budú mať negatívny dopad prakticky na celé podnikateľské prostredie a kľúčové podniky slovenského hospodárstva. Zvýšenie daňového zaťaženia prispeje k príbrzdzeniu ekonomického rastu aj k zvýšeniu inflácie pre bežných občanov. Inflácia sa opäť môže priblížiť až k úrovni 5 %. Navrhované opatrenia významne narúšajú dôveru investorov investujúcich do (dlhodobých) projektov v SR, zvyšujú náklady na financovanie firiem a znižujú disponibilné zdroje na budúci rozvoj.

Oceňujeme, že sa uvedené efekty snažil predkladateľ aspoň čiastočne kompenzovať novozavedené daňové a odvodové povinnosti opatreniami ako je zníženie dane z príjmu pre menšie firmy či zvýšenie hranice zdaniteľného príjmu pre samostatne zárobkovo činné osoby (SZČO). Tieto opatrenia, ktoré znížia daňovú povinnosť menších podnikateľov, sú však v celkovo iba vo výške 86 miliónov eur.

Za absolútne neakceptovateľný tiež považujeme spôsob tvorby predloženého návrhu bez akejkoľvek spätnej väzby od sociálnych partnerov. Vláda si pritom vo svojom Programovom vyhlásení „dáva za cieľ zásadne zvýšiť stabilitu podnikateľského prostredia, a to obmedzením používania inštitútu skráteneho legislatívneho konania a zabránením obchádzania diskusie so sociálnymi partnermi formou účelových návrhov zákonov bez riadneho zhodnotenia vplyvov na rozpočet verejnej správy, vplyvy na podnikateľské prostredie či sociálne vplyvy. Vláda považuje za nevyhnutné garantovať prediktívnu legislatívu v oblasti podnikateľského prostredia a sprísniť štandardizované spôsoby jej prijímania...“ Ako sociálny partner si kladieme otázku aký zmysel má samotná existencia tripartity ak opatrenia s predpokladanými finančnými dopadmi v stovkách resp. miliardách eur sú predmetom ex post debát potom čo boli legislatívne návrhy schválené na vláde SR (a to aj s využitím skráteneho legislatívneho konania).

Zdroj: RÚZ